

CODI 21405 INTRODUCCIÓ AL PENSAMENT CLÀSSIC I (GRÈCIA)

Prof.: Joan PAGÈS CEBRIÁN

Objectius

Tot atenent el fet que aquesta assignatura és quadrimestral, es donaran els trets més característics i decisius del pensament grec en la seva projecció històrica convergent cap al descobriment de l'home personal i de l'home occidental. Per tal com l'home viu, si més no parcialment, determinat pel medi, es veurà inicialment el condicionament geogràfic del món grec, i atès també que som filòlegs, s'indicaran les diverses fonts per al nostre treball, com una preparació prèvia que sigui ja una possessió per sempre. Si bé es veurà el component racionalitzador que emergeix a Grècia ja des de les primeres manifestacions de l'esperit hel·lènic, farà la contrapesada justa, no del tot equilibradora, l'exposició de l'irracional a Grècia, no pas com a element disgrégador, sinó complementari i realitzador de la suprema síntesi quan la raó es troba en una situació límit, empesa tanmateix a avançar més enllà. L'ideal de l'home grec es descriurà en les seves diverses situacions, és a dir, es contemplarà el fenomen religiós, polític, cultural (=ideològic), i això relacionant-ho sempre amb el moment històric (períodes de la cultura grega), en una visió sincrònica que s'esforci per la coherència, si més no de l'exposició. El suport de textos és imprescindible, fonamentalment de textos dels mateixos antics, i eventualment d'autors moderns. En resum: es pretén realment introduir en uns continguts i en una metodologia que serveixin ja per sempre els interessos filològics i humanistes, i també lingüístics, en la seva justa dedicació.

Contingut

1. El determinant medi geogràfic.
2. La llengua grega com a pur instrument.
3. Pels camins de l'èpica.
4. L'altre cant de la lira.
5. La poesia iàmbica.
6. L'elegia com un esqueix de l'epopeia.
7. L'illa de la poesia.
8. L'emergència del pensament racional.
9. Les religions gregues.
10. La tragèdia: Esquil i Sòfocles.
11. La historiografia: Heròdot, Tucídides i Xenofont.

12. Sòcrates i Plató.
13. La sofística: Eurípides.
14. L'oratòria.
15. La comèdia: Aristòfanes.
16. Aristòtil.

Criteris d'avaluació

Atès el caràcter eminentment teòric de l'assignatura, el rendiment dels alumnes s'avaluarà per mitjà d'una prova escrita sobre la teoria i pel comentari d'un text d'un autor clàssic, dels que prèviament, durant el curs, s'hauran distribuït.

Bibliografia

Cal advertir que la bibliografia que han generat aquestes qüestions és pràcticament inexhaustible, i, que conté llibres justament famosos dels grans humanistes i filòlegs clàssics des de mitjan de segle passat fins avui mateix. La que aquí s'indica és, diríem, només orientativa, i s'ha procurat, a més a més, indicar obres que siguin de debò fàcilment a l'abast dels alumnes.

- . ALSINA, J., Comprender la Grecia clásica, Barcelona, 1963.
Los grandes períodos de la literatura griega, Barcelona, 1988.
De Homero a Elitis, Barcelona, 1989.
Teoría literaria griega, Madrid, 1991.
- . BENDALA, M., Historias del Viejo Mundo. Los albores de Grecia, Madrid, 1988.
- . BIANCHI BANDINELLI (ed.), Historia y civilización de los griegos (deu volums), Barcelona, 1980.
- . BOWRA, C.M., La aventura griega, Madrid, 1960.
- . DETIENNE, M., Los maestros de la verdad en Grecia, Madrid, 1982.
- . DODDS, E.R., Los griegos y lo irracional, Madrid, 1960.
- . DOMÍNGUEZ MONEDERO, A.J., La polis y la expansión colonial griega. Siglos VIII-VI aC, Madrid, 1993.
- . FARRINGTON, B., La civilización de Grecia y Roma, Buenos Aires, s/f.
- . FESTUGIERE, A.J.O.P., Libertad y civilización entre los griegos, Buenos Aires, 1975.
- . FINLEY, M.I., Aspectos de la antigüedad, Barcelona, 1975.
El món d'Ulisses, Barcelona, 1989.
El sistema de govern en el món antic, Barcelona, 1984.
El legado de Grecia (ed.) 2^a ed. molt diversa de la 1^a, Barcelona, 1988.
- . GOMPERZ, T., Pensadores griegos (tres volums), Asunción del Paraguai, s/f.
- . HIGHET, G., La tradición clásica (dos volums), México, 1954.
- . JAEGER, W., Paideia, México, 1942. La traducció castellana, que ha unit els tres volums inicials en un de sol, és molt deficient; hi ha, si més no, una traducció italiana molt superior.
Cristianismo primitivo y paideia griega, México, 1965.
- . LEVEQUE, P., La aventura griega, Barcelona, 1961.
- . MIRALLES, C., El helenismo, Barcelona, 1961.

- . MOELLER, CH., Sabiduría griega y paradoja cristiana, Barcelona, 1963.
- . MURRAY, G., Crecia clásica y Mundo Moderno, Madrid, 1962.
- . NESTLE, G., Historia del espíritu griego, Barcelona, 1960.
- . O'CALLAGHAN, J., Las tres categorías estéticas de la Grecia clásica, Madrid, 1958.
- . PLÁCIDO, D., Las claves del mundo griego, Barcelona, 1993.
- . RODRÍGUEZ ADRADOS, F., Ilustración y política en la Grecia Clásica, Madrid, 1966.

El mundo de la lírica griega arcaica, Madrid, 1981.

- . SNELL, B., Las fuentes del pensamiento europeo, Madrid, 1966.
- . TOVAR, A., El primer giro, Madrid, 1941.
- . VERNANT, J.P., L'uomo greco, Bari, 1991.

Orígenes del pensamiento griego, Barcelona, 1992.